

ЯНТРА

СЕДМИЧНИКЪ ЗА КУЛТУРА И ПРОСВѢТА.

Излиза съ съдействието на Дома за изкуство и просвѣта.

Редакторъ отговорникъ СТ. П. РАЛЕВСКИ	ТЕЛЕФОНЪ № 93.	Урежда РЕДАКЦ. КОМИТЕТЪ
--	----------------	----------------------------

Праздникътъ св. 40 мъченици въ Търново преди 59 г. (1878-1935)

Слово, произнесено при първия Водосвѣтъ въ вѣтата църква Святихъ Четиредесетъ Мъчениковъ въ Търново на 9 марта 1878 г., преобърната въ джамия преди повече отъ 500 години отъ д-ръ Василия х. Стоянова
— Бегонъ, Председателя на Окръжния Управителенъ Совѣтъ

„Съ нами Богъ разумѣйте
языци и покоряйте ся яко съ
нами Богъ...!

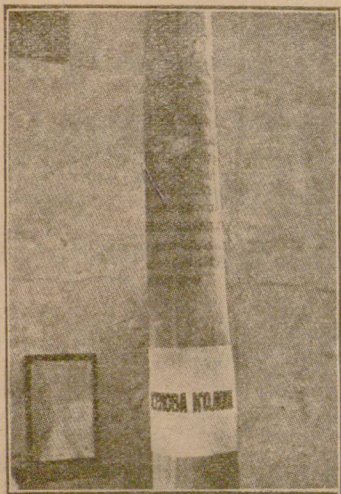
Тая радостна пѣснь можъ
да се въспѣе и въ днешния
нашъ Народночерковенъ праздни-
къ. Знайте всинца, че преди
500 години тоя святъ храмъ
посвященъ за служене Богу,
се бѣ похитилъ отъ вразитѣ
на Християнството, и—се бѣ
преобърналъ съ злодѣйски рж-
цѣ въ нечестный домъ за слу-
жене на смъртна тварь. Днесъ
се, подиръ 5 вѣкове, тоя
святъ Домъ, за пръвъ пѣтъ
какъ се освѣщава отъ хисти-
нски молитви и се посѣщава
отъ благовѣрни послѣдователи
на Христа.

Възкрѣсна слѣдователно
отъ дълбокия гробъ, въ който
нѣ бѣше тѣжъ немилостиво
огрѣбенъ...

Знайте при това, че тоя
Божественъ храмъ се е осно-
валъ отъ Българския царъ Ива-
н—Асѣня; и — за да се увѣ-
рите въ това, прочетете сло-
ва издѣлани на тоя мраморенъ
стѣлбъ. Попитайте
че тия каменни стѣнѣ, по-
питайте тия мраморни стѣл-
бѣ, и — тѣ можеха всички
и ви изкажатъ, ако хортува-
тъ, но ако и тѣ да сж нѣми:
тѣ сж пакъ живо свидетел-
ство на нашата слава, и на
земинжия нашъ граждански
животъ. — Тѣ биха заплакж-
ли отъ радостъ въ пѣржест-
ния тоя день, ако бихж мо-
гли да плачжтъ.

Жално е при това, дѣто
сжществува сега предъ очи-
та ни надгробния каменъ на
етра сина Ивана Асѣня, кой-
то да докаже, че тукъ, въ тая
ятиня е билъ погребенъ тоя
арски синъ и коститъ що
дѣте тамъ, може и да сж
говори. — Нѣ сме видѣли съ-
житъ си преди 18 години тожъ
дгробенъ бѣлъ мраморъ ка-
мѣ, и — смѣ съ благоговѣ-
но прочели словата издѣлани
горъ му що гласяхж: „Здѣсь
живаеъ рабъ Божій Петръ
и Ивана Асѣня и проч.“

Прочетете впрочемъ съ-
агоговѣние писаното на тоя
мраморенъ стѣлбъ, на-
мано по заповѣдъ на самия
ръ Ивана Асѣня и — ще се
рите: че „Иванъ Асѣнь,
арговѣрний царь всѣмъ
аргаромъ и Грекомъ“ и
и., е заповѣдалъ да се по-

АСЕНЕВА КОЛОНА

строи тоя храмъ въ честь на
св. 40 мъченици, память-та
на които днесъ празнуваме
въ 1230 та година, и въ 12-та
година на царуването му; „въ
благодарность Богу“, казва
царь Иванъ Асѣнь II — „синъ
Стараго Асѣня“ за одержан-
нжтъ му побѣдъ въ Романія,
дѣто разбилъ грѣцкжтъ вой-
скж при Одринъ и взелъ въ
плѣнь самия царь Кюръ То-
дора Комнина и всичкитъ му
болѣри и завладѣлъ всичкжтъ
земля, Грѣцкж. Арбанашкж и
Сржбскж, отъ Одринъ до Дра-
гя, тжкмо сжитѣ градѣ
около Цариградъ, когото дѣр-
жали Фрѣжи и плацали царю
Асѣню данъ: „Богу тако по-
вѣлѣвшу“ прибавя Царъ И-
ванъ Асѣнь „Ибо безъ него ни
слово, ни дѣло совершает-
ся. Тому слова во вѣки
аминъ“.

Вие преподобный Отче и
Благоговѣйни священники какъ-
ва духовна радость трѣба да
чувствуете като сте сжудо-
стоили да отслужите за
пръвъ пѣтъ Водосвѣтъ въ пая
наша народна Святиня, по-
диръ цѣли 500 и повече години
и — подиръ толкова сладки
надѣждни ожидания. — Знай-
те, че въ тоя сжщъ храмъ е
служилъ и патриархъ Евти-
мий и — други български па-
триарси и священници.

Вие присѣтствующи бра-
тя християни трѣба да чув-
ствуете едно неописано въз-
хищение, че сте би ли честити
и добротести да се помолитъ
Богу за пръвъ пѣтъ въ похи-
тения тоя преди 5 столѣтия
святъ храмъ!... Въ тоя сж-
щия храмъ сж се молили Бо-
гу: Царь Иванъ Асѣнь съ царь-

ския Си Домъ и съ Неговитъ
Боляри. Въ него сж се молили
и други наши приснопамятни
праотци.

Духовната радость, при
воспоминанieto на тия и та-
кивато события е неувразима.

Тая впрочемъ Святиня,
тоя святъ храмъ, посвященъ
отъ царя Ивана Асѣня на св.
40 мъченици и похитенъ пре-
ди 5 вѣка отъ нечестиви рж-
цѣ: — освобождава се пакъ
отъ благовѣрний Царь и —
Великодущия Освободитель
на България Руския монархъ
Александра II — Какво пора-
зително сравнение!... — Осво-
бождава се Мъченица — Бъл-
гария отъ тежкитъ си окови
освобождава се и Търновския
храмъ на св. Велики 40 мъ-
ченици; построенъ „въ благо-
дарность Богу и за побѣдѣтъ
надъ нашитъ народни врагове
отъ Царя Ивана Асѣня—Това
всичко ясно доказва че святи-
тъ 40 мъченици сж били
всякога Милостиви ходатаи
предъ Бога, за да се освободи
и Милото ни Отечество и тоя
похитенъ храмъ отъ злодѣй-
скитъ ржцѣ на вѣковнитъ
наши врагове.

Да благодаримъ Господу
Богу за тѣжъ Му Божест-
венъ Милость, да благода-
римъ на св. Велики 40 мъче-
ници, памятьтъ на които
днесъ празнуваме за тѣхното
святъ покровительство надъ
тѣмъ посвященъ, но — за жа-
лость сега рзоренъ храмъ.

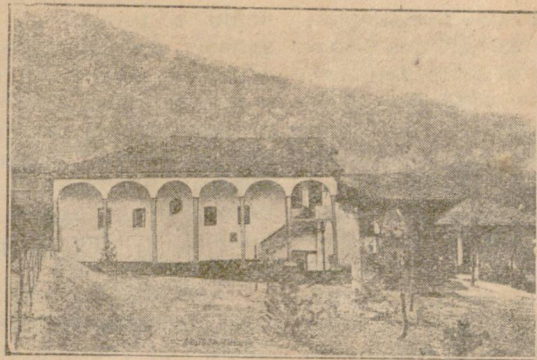
Да се потрудимъ обаче
за неговото възобновление и
въздигание.

Да възнесемъ кжмъ Все-
могущаго Бога горѣщи и сѣр-
дечни молитви за здравето
и дългоденствието на Вели-
кодущия Освободитель Бъл-
гари Н. Импер. Величество
Царя Александра II, както и
на всичкия Му Царствующи
Домъ.

Тазя първа речъ по случай
празника на „Св. 40 мъченици“ е
била прѣсната и печатно между
богомолцитъ. Печатана била въ
п-цата на Любенъ Каравеловъ. Умѣ-
стно е да си я припомнимъ, за да
видимъ духа на онова време.

Църквата Св. Четиреде-
сетъ мъченици е бъл-
гарска святиня.

Църква Св. Четиредесетъ мъченици.

Внѣшенъ изгледъ на църквата Св. Четиредесетъ мъченици.

Хроника.

Съградена на 1230 г. въ
нея сж пазени светитѣ мощи
на Св. Сава, Св. Иларионъ
Мжгленски, Св. Миха-
иль воинъ, съборна църква
до падането на В.Търново
подъ турцитѣ; джамия отъ то-
гава до 1860 година и джамия
—теке (монастиръ на дервиши)
отъ тогава до 9. III. 1878 год.,
на 9 мартъ 1878 година,
преобърната съ подobaваща
тържественостъ отново въ цър-
ква отъ Доростолочервен-
ский митрополитъ Григорий
и съ речъ отъ военния мини-
стеръ Золотовичъ, който съ-
общава решението на прави-
телството, че „тази църква,
като исторически паметникъ
се отгжпва въ владение на
земската войска“; до 9. III.
1913 година се владѣе отъ
Търновския гарнизонъ; следъ
това обявена за историческа
старина и придадена на На-
родния музей; отъ 11. XI. 1933
година е придадена въ владе-
ние отново на Търновския гар-
низонъ. Тогаващиятъ начал-
никъ на гарнизона полковникъ
Радевъ, сегашниятъ м-ръ на
Народното просвѣщение, по-

вдига въпроса предъ тога-
вашния воененъ м-ръ генералъ
Кисовъ и началника на щаба
генералъ Бакърджиевъ и тѣ
издействуватъ разрешение отъ
тогаващия министъръ на На-
родното просвѣщение Бояд-
жиевъ, да се придаде църк-
вата на Търновския гарни-
зонъ. Създаденъ е фондъ
за възобновяването на
църквата и е възложено на
проф. Б. Филовъ, на архео-
лога Миятевъ и архитекта
Рашеновъ да представятъ
планъ за възобновяването съ
краенъ срокъ есенята на
1934 год.; Негово Величество
Царь Борисъ III е далъ обетъ
да направи на свои разноски
иконостаса на възобновената
църква.

Важни служби въ нея
На 10. II. 1879 г. литургия за
откриването на учредител-
ното народно събрание; на
27. VI. 1879 г. литургия за въз-
шедствието на Князь Алексан-
дъръ Батембергъ; на 1 и 3.
VIII. 1887 молебень за пола-
гане клетва на Князь Ферди-
нандъ I; на 22. IX. 1908 г. обя-
вяването на независимостта.

Днешния празникъ.

Ежегодно търновци празнуваме най-свѣтлия
си, най-богатия съ поука и назидание, най-блесте-
щия мѣстенъ празникъ — празникътъ на храма
Св. Четиредесетъ мъченици, на българското воин-
ство въ честь на победата при Клокотница и на
великотърновскитъ благодетели, чиято щедрость
нѣма равна въ други градове.

Колко смисълъ, колко благородни чувства, кол-
ко величави образи и характери се събуждатъ въ
душитъ и сѣрдцата ни, каква бодрость и увѣре-
ность се влива въ душитъ и каква приемственостъ
се отаява у младото поколѣние!

Вѣра въ Бога, безъ който ни дума, ни дѣло
бива, вѣра въ силата и правото на единъ народъ,
който знае и чрезъ меча и кръвта си да ги защи-
щава, вѣра въ доброто, показвана чрезъ добри дѣла—
това е смисѣла и поука на тоя преславенъ день.

„ЯНТРА“.

НАШЪ БЕЛЕЖНИКЪ

17 мартъ ще се помни
— българскитъ пѣтници па-
раходи „Витъ“ и „Искъръ“ на-
чертахъ първи браздата на
първото рѣчно българско па-
раходо-плаване по водитъ на
Тихия Стопанъ Дунавъ, най-важ-
ниятъ български пѣтъ на Бъл-
гария за Северъ и Западъ.
Пускането имъ означава по-
голѣма свобода и независи-
мость въ българския стоко-
обмѣнъ, по-голѣма увѣренность
на нашия търговецъ износи-
тель и пѣтници.

Търновско, пѣптъ на
градинаритъ, които лѣте гур-
бетуватъ, зиме събираятъ сили
въ родни пазви на своя Гордъ
Балканъ, се присѣдинява въ
радостта си къмъ радостта

на русенци, ломчани, видин-
чани и всички придунавци.

Silex.

Наследникитъ и близ-
китъ на великитъ търновци,
участвували въ миналото за
духовното и стопанско изди-
гане на града, се отнасятъ
често пѣти много небрежно
къмъ свѣтлата имъ память и
неволно уничожаватъ и по-
следнитъ следи, по които исто-
риктъ може да сжди по-пра-
вилно и обективно за тѣхъ и
да имъ даде почетното мѣсто
въ историята на града.

По тезгяжитъ на бакали,
касапи, бозаджии, въ боклук-
чийскитъ коли, въ торбитъ на
вехтошари виждаме да се до-

уничтожава богатството на скъпокувана и благоговейно пазена домашна библиотека на този чорбаджия, свещеник, учител или псалтъ огъ времето преди освобождението, или на нѣкои отъ по ново време. Продадени на кило по единъ два лева или дадени ей-тъй да се махне единъ боклукъ, тѣзи нѣми свидетели за чувствата, настроенията, разбиранията и вкуса на вѣковѣтъ рѣдко попадатъ въ ржцетъ на вещи лица, които да знаятъ сѣщинската имъ стойностъ и да ги запазятъ.

И чудимъ се днесъ, когато предстои да чествуваме единъ великъ подвигъ — **Велчовата завѣра**, какъ нѣма черно на бѣло да се вживѣемъ по-пълно въ тази бурна и славна епоха!

Наистина, извехтѣли сж, остарѣли сж, съдържанието имъ не ни привлича и обайва, вече, прѣчатъ на метлата въ кжци или не съответствуватъ на съвременната ни наредба и мебелъ — прѣчатъ, много прѣчатъ дори на тавана и въ мазата, но защо не съобщаваме на вещи лица да ги видятъ и оценятъ първенъ, та

тогава да се уничтожаватъ?

Въ града ни има Народна библиотека. Нейното назначение е именно да съхрани и запази българската мисль откакъ е положена на писмо и да я придава на потомството. Огласяйте се най-първо до нея за съветъ, дарявайте ней книгитъ и архивитъ, които сж останали отъ ваши скжпи покойници и почетете най-човѣшки паметъта имъ.

Народната библиотека тогава ще стане привлекателенъ обектъ за гоститъ и посетителитъ на В.-Търново.

Официозътъ „Нови дни“ отъ 20 т. м., бр. 174, въ отдѣлъ „Погледъ отъ всѣкъде“ е на правилъ обширна извадка отъ статията въ бр. 4 на „Янтра“ **Царевецъ и Трапезица**, въ която се изтъкваше значението на старинитъ за града ни.

Накрай „Нови дни“ пише: **„Инициативата е велико-лепна и ние твърдо вѣрваме, че търновското гражданство въ това отношение щенамѣрипълната подкрепа на държавата и цѣлия български народъ.“** Silex.

Свети Четиредесетъ мжченици.

(Изъ историята на християнскитъ мжченици презъ IV. вѣкъ)

Севастия, градъ въ Армения. Тукъ квартируваше храбриятъ полкъ на стрелцитъ. Императоръ Ликиний издаде строга заповѣдъ: който е християнинъ, трѣбва, или да се откаже отъ Христа, или да умре. Управителътъ на града образува сждъ надъ християнитъ. Единъ офицеръ водѣше четиредесетъ (40) войници отъ стрелковия полкъ.

— Защо водишъ тѣзи войници тукъ, — попита сждията. — Тъ сжхристияни, отговори офицерътъ. Разпитъ, сждане, отлагане, затворъ, мжчения. Всички увещания и наказания останаха напразни. Сждията употреби друго срдѣство. Край града имаше езеро. Бѣше месецъ мартъ. Водата вечеръ замръзваше отъ студъ. — Заведете ги въ езерото да стоятъ цѣль денъ и цѣла нощъ до гуша потопени въ водата, а насреща затоплете една баня. Който се откаже отъ Христа, пуснете го да се стопли въ банята, а който не се откаже, оставете го да замръзне въ езерото, каза сждията.

Заведоха ги. Поставиха стража. На другия денъ ледена кора сковаваше мжченицитъ. Единъ отъ тѣхъ не издържа. Той излѣзе и се упжти къмъ топлата баня, но още предъ прага на банята той падна и умрѣ.

Стражарътъ, като видѣ това чудо, извика съ високъ гласъ: „Братя, и азъ съмъ християнинъ!“ Той напустна поста си, отиде въ езерото и попълни празното мѣсто на измѣнника. Върата имъ даваха твърдостъ и сила да победятъ студа. Всички повтаряха лѣсенъта на псаломъ 53.: „Боже, чрезъ Твоето име ни спаси и съ Твоята сила ни сжди!“ Единъ отъ мжченицитъ увещавае другаритъ си: „Както единодушно и неустрашимо служехме на земния царъ, така да бждемъ неустрашими воими на Небесния Царъ — Христа!“ Пакъ разпитъ, пакъ увещания, мжчения и най-сетне мжченическа смъртъ.

Въ честъ и паметъ на свети четиредесетъ мжченици има много църкви и манастири.

Великиятъ Иванъ Асень II. презъ 1230 г. имъ построи великолепна църква въ гр. В.-Търново за споменъ на победитъ си надъ гърцитъ. В.-Търновскиятъ гарнизонъ чествува своя празникъ въ деня на светитъ четиредесетъ мжче-

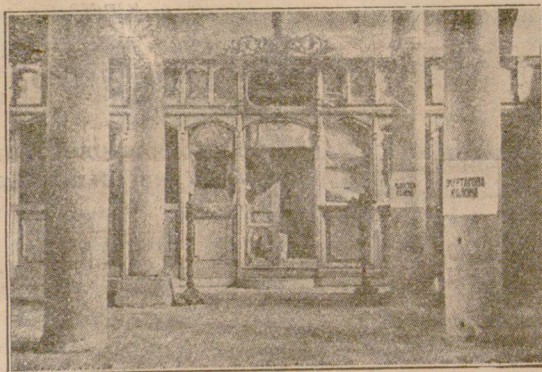
ници, а градътъ В.-Търново въ сжщия денъ отдава признателна данъ къмъ всичкитъ си благодетели.

Като припомваме подвига на тѣзи мжченици, пожелаваме на всички, които ги празнуватъ, да иматъ тѣхната твърдостъ на вѣрата и мжеството и тѣхнитъ християнски добродетели. Тази историческа царска църква говори твърде много на нашитъ съграждани, на всѣки български воинъ, на всѣки българинъ. Затова, на 22 мартъ, В.-Търново ознаменува винаги съ особена тържественостъ патронния празникъ на гарнизонната църква „Св. Четиредесетъ мжченици“.

З. Е. С.

Асеновъ надписъ на колоната (Поетически преводъ)

Азъ Иоанъ Асень, надъ българии поставенъ
Въ Христа Бога вѣренъ царъ и самодержецъ,
Синъ на стари царъ Асень, тукъ издигнахъ
Отъ основи чакъ до горе и изписахъ
Тая църква, посветена на светцитъ
Четиредесетъ мжченици: съ тѣхна помощъ
Презъ дванайсета отъ царуването ми година
(Тъкмо храмътъ, що се пишеше тогава),
Долу на война въ Романия излѣзохъ
И разбихъ напълно тамъ войскитъ гърци,
А и сами царъ плѣнихъ — Киръ Тодоръ Комнинъ
И боляритъ му славни. А земята
Цѣла тамъ отъ Одринъ чакъ до Драчъ превзехъ:
Гръцка, арбанашка, сръбска, Градоветъ
Околъ Цариградъ и сами градъ престоленъ
Още франки ги държеха. Ала бѣха
Пакъ и тѣ подъ моя скиптъръ подчинени,
Освенъ мене други нѣмаха владетель!
И пребждвахъ подъ моята закрила,
Както Богъ бѣ заповѣдалъ. Че безъ него
Нищо тукъ не се извършва: нито дѣло,
Нито слово. Нему слава и довѣка.

ОМОРТАГОВЪ НАДПИСЪ НА КОЛОНАТА.

(Поетически преводъ).

Омортагъ, великъ ханъ, бидейки въ своя
Древенъ домъ, на Дунавъ, вдигнахъ домъ преславенъ.
И измѣрихъ дължинитъ между двата
Славни дома, по срдѣтата склепъ поставихъ.
А на склепа отъ срдѣтата до аула
Бѣха тъкмо двадесетъ хиляди орги,
И до Дунавъ — двадесетъ хиляди орги.
Пъкъ и сами гробъ е дивенъ! А земята
Щомъ измѣрихъ, азъ поставихъ тоя надписъ.
Ако и добре човѣкъ да преживѣе,
Пакъ умира, и следъ него другъ се ражда.
Нека тоя, който най-после ще дойде,
Да разгледа тоя надписъ и си спомни
За човѣка, който го издигна. Бѣше
Името на княза: Омортагъ, великъ ханъ.
Богъ да дава да живѣе сто години!

Изъ кн. „Гласъ изъ дълбинитъ“

ЕМ. П. ДИМИТРОВЪ

ОКОЛО НАСЪ

Самоводени. На 13 того се състояло голѣмо публично събрание въ салона на читалището, на което, Деятелътъ на обновата отъ Търново **Звезделинъ Цоневъ**, говорилъ на тема: „Стопанскитъ категории въ новата държава“. Събранието е било открито отъ кмета на селото г. **Крушевъ**.

Записани сж били 170 души работници въ новата работническа организация.

Павликени. На 17 того полковникъ о. з. г. **Киро Петровъ**, въ салона на Модерния театъръ е говорилъ отъ името на Дирекцията на обновата на публично събрание на тема: „Силата на новата държава“. Присжтствували сж надъ 1200 души. Събранието е било открито отъ кмета на селото г. **Ат. Коюмджиевъ**. Изпѣли се националния химнъ „Шуми Марица“ и химна на Царя. Салонътъ е билъ разкошно декориранъ съ емблемитъ на Царя, паметника на Шипка и ордена за храбростъ. Речъта на оратора г. Петровъ е направила силно впечатление на всички присжтствувачи.

Градище. На 28. февруарий въ с. Градище, учителката **Бона Г. Паназова** е изнесла публична беседа на тема: **Индже и Шабанъ**, а на 23 с. м. **Мария Т. Христова** — „Законенъ и незаконенъ бракъ“. Сказкитъ сж били добре посетени.

с. Пчелище. Директорътъ на основното народно училище **Маринъ Йордановъ Мандаловъ**, като членъ на Народния университетъ при В.-Търновското д-во на Просвѣтнитъ служители, е говорилъ на публични събрания въ селата: Пчелище, Марино, Капиново, Церова-Курия и Мерданя на тема: „Възпитание на детето предъ и презъ школската възраст“.

Въ всички села събранията сж били масово посещавани. Посетителитъ сж оставали винаги доволни отъ изнесенитъ мисли въ духа на новото време.

Св. Митрополия и Православното християнско братство „Св. Петка“ приканватъ гражданитъ презъ Великия постъ да посещаватъ въ петъчнитъ, сжботнитъ и недѣлни дни църквитъ и тѣхнитъ служби. Ще се произнасятъ специални проповѣди. Презъ недѣлнитъ дни на 17, 24 и 31 мартъ и 7, 14 и 21 априлъ въ църковния салонъ „Св. Спасъ“, точно отъ 3 до 4 ч. сл. пладне ще има отбрани духовни сказки, съпроводени съ хорови пѣсни отъ хороветъ при църквитъ. Входъ свободенъ.

Освещаване на Църква Св. 40 мжченици.

Въ миръ е била граденъ любимата на царя църква.

И когато искусни зографи изписвали стенитъ, отъ югъ дошла тревожна вестъ: вѣроломниятъ Киръ Тодоръ потъпкалъ мирния договоръ и съ стрѣвни пълчища навлѣзълъ въ българската земя.

Взмутитъ се мирниятъ народъ, И палешникътъ се превърналъ въ мечъ.

Преди да яхне коня си и да поведе войнството, царъ Иоанъ Асень слѣзълъ при новия храмъ да види до кой денъ огъ календаря стигнали зографитъ въ притвора.

Въ правилни квадрати

майсторитъ изписвали най-важнитъ събития, станали на всѣки единъ денъ отъ годината споредъ свещената история и календаря.

Когато царътъ влѣзълъ въ храма, зографитъ изписвали третия месецъ отъ годината, деня на Свети Четиредесетъ мжченици.

— „Боже, Господи!“ — съ дълбока вѣра пощеналъ царътъ и колѣничилъ на площитъ — „разбирамъ поличбата, която ми прашашъ!“

И увѣренъ въ небесната помощъ, благочестивиятъ царъ яхналъ бойния си конъ, що го чакалъ въ черковния дворъ,

посрѣдъ сонмъ свѣтлобронни воеводи, и повелъ българската войска — къмъ Клокотница.

Невиждано тържество за Търново е било освещаването на храма.

Докато царътъ билъ на война, изписването на черковата продължило безъ прекъсване — такава била царската воля. Нито педя бѣла стена не останало: искусна живопись покрила и най-тъмнитъ кжчета. А до главния входъ, тамъ, дето изписвалъ ктиторитъ, най-вещиятъ търновски живописецъ нарисувалъ Иоанъ Асень, държашъ въ една ржка царски жезълъ и въ друга — миниатюрна черкова. Царътъ билъ изписанъ въ скромно облѣкло, както той обичалъ да се носи. Сждейки по висо-

кото му чело и дълбокитъ замислени очи, човѣкъ би го взелъ за мѣдрецъ, свикналъ повече съ пачето перо, нежели съ меча и бронята. Но такъвъ жезълъ, корона и червени обуца е могълъ да носи само единъ — когото всички познавали и обичали.

Освещаването на храма съвпадало съ връщането на победоносната войска и съ разширението на царството до три морета. Героитъ отъ Клокотница взели участие въ церемонията и тѣхнитъ доспехи, окичени съ цвѣта, свѣткали подъ лѣтното слънце. Народътъ, въ пѣстра премѣна и съ китки въ ржце, се стекълъ въ черковния дворъ, както преди 44 години — се събралъ въ двора на „Св. Димитъръ“, ей тамъ отива въ Янтра, когато ста-

риятъ Асень го повика да вдигне мечъ за свобода. Сега синоветъ на онѣзи героични бащи сж се събрали подъ крилото на своя царъ — синъ на стария Асень, да празнуватъ разцвѣта на дървото, което бацитъ ми посадиха съ кръвта си.

Когато камбанитъ на всички търновски черкови забилъ тържествено, северната врата на Царевецката крепостъ се отворила и по стръмната пжтека, която се спуска право къмъ „Свети Четирисе“, се задалъ царътъ съ семейството си и великитъ боляри.

Войската гръмко приветствувала върховния си вождъ: звѣнтѣли медни щитове, цвилѣли буйни коне, а народътъ запѣлъ въ единъ гласъ тържествената църковна химна

Учителство, армия и духовенство.

На 17. т. м., по покана на Просвѣтното дружество въ гр. В-Търново, стана среща между офицеритѣ отъ гарнизона, учителитѣ и свещеницитѣ отъ града. Срещата стана въ мѣжката гимназия. За втори пѣтъ въ Търново се даде изразъ на единението между тритѣ главни фактори на държавно сътрудничество: армия, учителство и духовенство. Срещата се откри съ националния химнъ, изпълненъ отъ струнния оркестъръ при гимназията, който изсвири още нѣколко музикални нумера. Пръвъ говори директорътъ на слѣтитѣ гимназии г. Гр. Христовъ. Въ кратка, но съдържателна речъ, той изтъкна необходимостта отъ съвмѣстна работа на офицери, учители и свещеници за народностното възпитание на младитѣ поколения. Увѣри офицерството, че учителството гори отъ желание да сътрудничи на великото възродително дѣло на армията, че училището ще изпраща въ казармата младежи съ затвърденъ националенъ духъ, дето ще се довърши възпитанието на новия гражданинъ на нова, единна и могъща България. Речъта си завърши съ пожелание, здраве и дълголетие на Н. В. Царь Борисъ III. — символъ на народното единение.

Втори говори епископъ

Софроний Знеполски.

Следъ като изтъкна ролята на църквата и училището въ миналото, посочи примѣра на Възраждането като изобилень изворъ, отдето трѣба да черпимъ сили и вдъхновение за укрепване на българския духъ. Последенъ говори началникътъ на В-Търновския гарнизонъ — г. Полковникъ х. Петковъ. Въ своята вдъхновена речъ той изрази радостта на офицерството отъ готовността на родолюбивото учителство да сътрудничи на великото обновително дѣло на армията, като подчерта, че отдавна трѣбваше армия, учителство и духовенство да си подадатъ ръка да работятъ заедно за възраждането на материалната и духовна мощъ на България. Речъта му бѣ изпроводена съ мощно войнишко „ура“.

Тържеството завърши съ весела частъ, която продължи до късно при пълна задушевност. Една вълна на радост, една ободрителна струя залѣ душитѣ на всички. Отново се събуди вѣрата, че българскиятъ народъ не е изчерпилъ силитѣ си, че днесъ въ недрата му бучи вече потокътъ отъ здрави сили, че непоколебима е неговата воля за животъ и дѣла.

С. Д.

МѢСТНИ НОВИНИ.

На 20 т. м. се извърши погребението на видния великобългарски печатаръ *хаджи Тодоръ С. Фъртуновъ*, 95 годишенъ, основателъ на печатница „Св. Фъртуновъ и Синъ“ въ В-Търново, която е помогнала да се развие и разпространи българската книга.

Нашитѣ сърдечни съболезнования къмъ близкитѣ опечалени.

Театъръ „Василь Гендовъ“ дава своитѣ представления.

Нашиятъ сътрудникъ *Звезделинъ Цоневъ* е премѣстенъ за деятелъ на Обновата въ гр. Елена. На вакантното мѣсто е назначенъ за околийски деятелъ въ Търново *П. Кършевъ*, а *М. Камбуровъ* отъ Елена, — за такъвъ въ Горна Орѣховица.

Пожелаваме имъ ползотворна дейностъ.

В Търновско съюзно колоездачно дружество свиква на 24. т. м., 10 ч. пр. обѣдъ, въ салона на подофицеритѣ общо събрание за всички членове при дневенъ редъ:

1. Организация за конгреса;
2. Избиране разни комисии и
3. Разни.

Тѣй като дневниятъ редъ е много важенъ, налага се

всички членове на Дружеството да присѣствуватъ.

На 24 т. м. ще стане откриване на футболния сезонъ на Т. О. С. О. за държавното първенство.

Предстои да се откриятъ курсове за рефери при Т. О. С. О. Вѣроятно тия курсове ще бждатъ открити презъ Великденската ваканция по причина, че мнозина отъ следващитѣ тия курсове ще бждатъ по-свободни.

В-Търновското др-во „Здравецъ“ ще прави панахида въ църквата „Св. Никола“ на 24. III., недѣля, следъ Божествената литургия за упокоение душитѣ на своитѣ починали почетни, благодетелни и редовни членове. Канятъ се всички граждани.

На 25. и 26. т. м. въ салона на читалище „Надежда“ отъ 6 и пол. до 8 ч. вечеръта проф. *Д. Дюлгеровъ* ще изнесе две сказки — „Смисълъ на живота“ и „Нови дни — нови хора“. Ще пѣе народния хоръ и хорътъ при църквата „Св. Марина“.

Пристигналъ е въ града ни *Ив. М. Шамовъ* отъ градъ

„Блаженъ гряди“ и махалъ съ цѣфнали вейки.

Бавно слизалъ царскиятъ кортежъ, защото всички ходили пешъ. Нито кола, нито носилка. Народътъ очаквалъ да види царя си въ най-скѣпни одежди, на едъръ конь, или пъкъ въ блѣскави военни доспехи, съ златенъ шлемъ и ризница отъ посребрени люспи. Но царътъ се явилъ въ скромно облѣкло, такъвъ, какъвто го бѣ нарисувалъ умниятъ зографъ. Защото царътъ идѣше отъ кървава бранъ, защото много майки, вдовици и сирачета едва преглъщаха слъзитѣ си и съсипнитѣ още димѣха въ Тракия. Защото той идѣше да се поклони Богу, тѣй като безъ Него ни дума, ни дѣло се изпъва и да благо- въ 40 мж-

ченици, съ чиято помощъ победи враговетѣ. А кой разумень самодържецъ би ослѣпѣлъ отъ щеславие предъ Царя на царетѣ?

Когато царътъ и свитата му влѣзли въ храма, народътъ останалъ на колѣни и мълчалъ съ наведена глава, възнасяйки молитви къмъ Всеблагия, който го избави отъ нахлуването на врага и превърна злото въ добро.

Камбанитѣ спрѣли. Само клепалата биели тихо като за вечеръ и бавно заглѣхвали.

Храмътъ билъ препълненъ съ знатни богомолци, когато пристигналъ царътъ съ семейството си и сонмъ велики сановници. Тежки свещници и полюлеи, съ рой трепкащи пламъчета, прѣскачи злато желта свѣтлина. Иконостасътъ

Царь Иванъ Асень II.

Рубинитѣ по скиптъра на Симеона съ небеснитѣ сафири той смѣни и пакъ му милваха основитѣ на трона на три морета свѣтлитѣ вълни.

И шепнѣха тѣ кротко името велико, съ Клокотница споено въ кръстенъ знакъ, въвъ бедствия, победи — сѣино, еднолико, на дивна мѣдростъ искрометенъ зракъ.

Протегналъ бѣше Богъ надъ българското царство дѣсницата си въ щедра благодать, че въ него всѣки день минаваше въвъ братство, че тамъ и богомилътъ бѣ благодать.

Поникнаха чертози, тихи монастири, блестящи въ бисеръ, въ златна живопись, и грѣеше на царя въ сѣрменитѣ дири на патриарха жезълътъ лжчистъ.

Но ето — на кормчия сетний часъ удари, и кораба замѣта аквилонъ; изтрѣпнаха въ уплаха вѣрнитѣ боляри, стѣпнени край опразднения тронъ. . . !

Изъ цикълъ „Ехо отъ миналото“ оп. „Българска мисль“, год. VII.

ПАН. ПЕТРОВЪ

Троянъ, който е обиколилъ като туристъ Европа, Америка и Африка. Сжщиятъ ще изнесе съ проекционенъ апаратъ сказката „Животъ, нрави и бити на чуждитѣ народи“. Сказката е разрешена за ученици.

Колоездаченъ конгресъ. На 31 мартъ и 1 априлъ т. г. въ града ни ще заседава 23 редовенъ конгресъ на Български колоездаченъ съюзъ. Избранъ е комитетъ, който да се грижи за по-доброто изнасяне на Конгреса. Въ комитета влизатъ повечето членове отъ дружественото настоятелство. Дружеството на В-Търновскитѣ колоездачи е излѣзло съ покана предъ гражданството съ молба всички, които иматъ свободни стаи да заявятъ на дружествения секретаръ *г-нъ Василь Цанковъ*. Стаитѣ сж нуждни за разквартируване на делегатитѣ и гоститѣ. Въ казарменитѣ помѣщения и хотелитѣ ще бждатъ настанени повечето отъ колоездачитѣ гости. За стаитѣ ще се заплаща по споразумение. Изготвя се програмата и се водятъ преговори, кжде да заседава Конгреса. Въ салонитѣ на военния домъ, читалище и музей ще бжде дадена голѣма конгресна вечеринка. Урежда се и лотария отъ 3000 билети. Очакватъ се да дойдатъ около 600 делегати и много гости. Въ дружествената канцелария постоянно се получаватъ съобщения отъ цѣла България за броя на делегатитѣ, които ще изпрати всѣко дружество на тоя тѣй важенъ за Съюза конгресъ, защото е отлаганъ вече толкова пѣти.

Въ Мѣжката гимназия е основано преди единъ месецъ Историческо д-во, което вече развива трѣскава дейностъ. Дружеството приготвя лава забава съ подобрена програма. Ще пѣе хорътъ, дирижиранъ отъ ученика *Йорд. Панайотовъ*.

Баня въ мѣжката гимназия. Отъ преди нѣколко месеца Мѣжката гимназия се сдоба съ добре уредена баня съ 30 душа. Банята се използва за къпане на учащитѣ се презъ време на часъ по физическо възпитание. Всички класове по редъ се къпятъ. Това е една добра инициатива, която е отъ голѣмо значение за здравето и запазване чистотата на учащитѣ се.

На 22 мартъ, въ петъкъ, 3 ч. сл. обѣдъ, ученическото въздържателно дружество при слѣтитѣ гимназии, ще изнесе пиесата „Една среща подъ моста“.

На 14 т. м. въ професионалното училище „Мария А. Попова“ се състоя първото възобновително събрание на секцията при кл. „Царевецъ“

блѣстѣлъ отъ множеството златни и сребърни ореоли на иконитѣ. Завеската предъ олтара седѣла като звездно небе — толкова много бисеръ и скъпоценни камъни вшили въ нея царскитѣ щерки. Изящнитѣ рѣзби отъ тъмно-кафявъ орѣхъ красиво пресичали хилядитѣ трепкащи лъчи.

Иоанъ-Асень миналъ по застаната съ губер пѣтека, колонитѣ и спрѣлъ предъ олтара съ наведена глава. И когато Архиепископътъ се по-явилъ на царскитѣ двери, издигналъ надъ побѣлѣлата си глава златната чаша съ светото Причастие, Иоанъ-Асень колѣничилъ, съ ржце събрани за молитва. И гробна тишина изпълнила храма, като че ли самъ Богъ шепнѣлъ, всѣка душа се разтваряла да Го чуе:

тѣ гимназии усилено готви пиесата *Бориславъ* отъ *Ив. Вазовъ*, и ще я представи скоро въ града ни.

Стопанското училище „Мария А. Попова“ усилено изучава пиесата „Анга“ въ 4 действия отъ *Ив. Балкановъ* и ще я изнесе къмъ края на месеца съ помощта на ученици отъ мѣжката гимназия „Св. Кирилъ“ и свои ученици.

Въ Мѣжката гимназия е основано преди единъ месецъ Историческо д-во, което вече развива трѣскава дейностъ. Дружеството приготвя лава забава съ подобрена програма. Ще пѣе хорътъ, дирижиранъ отъ ученика *Йорд. Панайотовъ*.

Баня въ мѣжката гимназия. Отъ преди нѣколко месеца Мѣжката гимназия се сдоба съ добре уредена баня съ 30 душа. Банята се използва за къпане на учащитѣ се презъ време на часъ по физическо възпитание. Всички класове по редъ се къпятъ. Това е една добра инициатива, която е отъ голѣмо значение за здравето и запазване чистотата на учащитѣ се.

На 22 мартъ, въ петъкъ, 3 ч. сл. обѣдъ, ученическото въздържателно дружество при слѣтитѣ гимназии, ще изнесе пиесата „Една среща подъ моста“.

На 14 т. м. въ професионалното училище „Мария А. Попова“ се състоя първото възобновително събрание на секцията при кл. „Царевецъ“

— Какъ смирено е колѣничилъ тукъ буйниятъ победителъ надъ Тодоръ Комнина; съ каква кротостъ съзерцаватъ Разпятието очитѣ, които завчера съ безмѣрна дързостъ гледаха смъртта!

После царътъ станалъ, обгледалъ живописната украса на храма и спрѣлъ дълъгъ погледъ върху стенописния календаръ. Той търсѣлъ месеца мартъ, деня на Св. 40 Мжченици. И, когато го намѣрилъ, живо си припомнилъ часа, въ който трѣгна на бой: зографитѣ рисуваха тъкмо този квадратъ. И чудо: битката Клокотница стана на 9 мартъ — празника на Светитѣ 40 мжченици!

Съ ржка на сърцето царътъ издигналъ очи къмъ свода, дълго съзерцавалъ лжчи-

отъ Ю. Т. С. на това училище. Събранието бѣ много добре посетено. Личеше голѣмиятъ интересъ на учащитѣ се къмъ дѣлото на Ю. Т. С.

Събранието се откри отъ председателя на клонъ г. *Цвятанъ Макавеевъ* съ кратка, но патриотична речъ, която засегна значението и дейността на Ю. Т. С. Следъ него говори г. *Пантелей Давидовъ*, завеждащъ четитѣ, почетенъ членъ на Клона. Въ лека и сбита речъ той очерта целитѣ и задачитѣ на Ю. Т. С. и пожела цѣлата българска младежъ да се нареди подъ знамето на Ю. Т. С.

При пълно единодушие се избра секционо настоятелство: Председателъ *М. Богданова*, секретаръ *Кримова*, касиеръ *Николина Търговска*, завеждащъ излетитѣ *Б. Йорданова*, ржководител на секцията *г-ца Р. Илиева*, учителка при сжщото училище. На настоятелството пожелаваме ползотворна дейностъ въ попрището на туризма.

Тодоровъ-денъ бѣше тържествено отпразднуванъ отъ тукашното Дружество за застраховка на добитѣкъ; съвмѣстно съ коларското сдружение „Съгласие“, въ една отъ залитѣ на училището „П. Дапковъ“. Говори върху значението на застраховката на добитѣкъ околийския ветеринаренъ лѣкаръ *Г. Д-ръ Зингиновъ*, следъ което станаха разисквания, въ които се изтъкна нуждата да се въведе задължително застраховката на работния добитѣкъ въ страната.

Отъ името на главната дирекция на обновата поздравление поднесе и околийския деятелъ при обновата г. *Звезделинъ Цоневъ*, речъта на който бѣше изслушана съ най-голѣмо внимание.

Следъ това отъ страна на Дружеството се раздаде коливо и вино.

Дружеството брои 25 члена, които сж застраховали добитѣкъ на обща стойностъ 209,950 лв. и има изгледи да се развива много добре.

ПЪТУВАНЕ за Иерусалимъ и Цариградъ

По случай Великденскитѣ празници уреждаме екскурзия за поклонници и любители до Иерусалимъ и до всички свети мѣста въ ПАЛЕСТИНА съ намалени цени.

Поскайте безплатни сведения и упътвания отъ пѣтническото бюро „ПАЛЕСТИНА“ въ гр. В-Търново улица „М. Луиза“ № 28

стия тригълникъ на Богъ Саваотъ и три пѣти се прекръстили.

На излизане царътъ дълго загледалъ дветѣ колони — гранитната, съ тежкитѣ прабългарски слова, и мраморната, съ новоиздѣлбания по нея надписъ: колоната на великия ханъ Омуртагъ и паметника за Клокотнишката победа.

Какви ли мисли сж вълнували потомеца на старитѣ български царе? Какво ли видение е свързало дветѣ колони, двата символа?

Иоанъ-Асень II — какво съвършено съчетание отъ християнско благочестие и прабългарска воля!

Любомиръ Владикинъ

Изъ „Царевградъ Търновъ“.

